

SUN'IY INTELEKTNING TA'LIMDAGI AHAMIYATI

Kariyeva Xilola Alisher qizi

Annotatsiya

Ushbu maqolada sun'iy intellektning ta'lim jarayonidagi ahamiyati tahlil qilinadi. So'nggi yillarda axborot texnologiyalarining tezkor rivojlanishi o'quv jarayonini samarali tashkil etishda yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirdi. Sun'iy intellekt vositalari o'qituvchilarga o'quv dasturlarini shaxsiylashtirish, bilim darajasini aniq baholash va talabalarga individual yondashuvni ta'minlash imkonini bermoqda. Shuningdek, ta'limda sun'iy intellektidan foydalanish o'quvchilarning mustaqil bilim olish jarayonini qo'llab-quvvatlaydi, o'qituvchilar ishini yengillashtiradi hamda ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Maqolada sun'iy intellektning afzalliklari, qo'llanilish sohalari va kelgusidagi rivojlanish istiqbollari yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, ta'lim, raqamli texnologiyalar, o'quv jarayoni, shaxsiylashtirilgan ta'lim, innovatsiya.

Bugungi kunda ta'lim jarayonini takomillashtirishda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish dolzarb masalaga aylangan. Axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida sun'iy intellekt (SI) inson faoliyatining turli sohalariga, jumladan, ta'lim tizimiga ham keng kirib kelmoqda. Sun'iy intellekt vositalari o'quv jarayonida ma'lumotlarni tahlil qilish, o'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olish, shuningdek, bilimlarni mustaqil egallashni qo'llab-quvvatlash imkoniyatini yaratmoqda.

Ta'lim sohasida SI dan foydalanish, bir tomondan, o'qituvchilar uchun yuklamani kamaytirsa, ikkinchi tomondan, talaba va o'quvchilarga yanada samarali o'qish muhitini taqdim etadi. Sun'iy intellektning o'quv dasturlarini shaxsiylashtirish, bilim darajasini baholash va o'quv materiallarini optimallashtirish kabi imkoniyatlari ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bois, sun'iy intellektning ta'limdagi ahamiyatini o'rganish bugungi kunda nafaqat ilmiy, balki amaliy ahamiyatga ham ega.

Sun'iy intellekt (SI) ta'lim jarayonida bir necha muhim yo'nalishlarda qo'llanilmoqda. Avvalo, u o'quv jarayonini shaxsiylashtirish imkoniyatini beradi. Har bir o'quvchi o'zining bilim darajasi, qiziqishlari va o'qish sur'atiga ega. An'anaviy ta'limda bunday individual farqlarni to'liq hisobga olish qiyin bo'lsa, SI vositalari yordamida o'quvchilar uchun moslashtirilgan topshiriqlar, tavsiyalar va interaktiv mashg'ulotlar taqdim etish mumkin.

Ikkinchi muhim yo'nalish – bilimlarni baholash va nazorat qilish tizimidir. Sun'iy intellekt asosida yaratilgan platformalar o'quvchilarning test natijalarini tahlil qilib, ularning qaysi mavzularda qiyinchilikka duch kelayotganini aniqlab beradi. Bu esa o'qituvchilarga aniq maqsadli yondashuvni ta'minlashga yordam beradi.

Sun'iy intellekt o'quv jarayonida o'qituvchilar faoliyatini yengillashtirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan, avtomatik baholash tizimlari, onlayn topshiriqlarni tekshirish dasturlari yoki virtual yordamchilar o'qituvchining vaqtini tejab, uni ko'proq ilmiy va ijodiy ishlar bilan shug'ullanishiga imkon yaratadi.

Sun'iy intellekt o'quvchilarning mustaqil bilim olish jarayonini qo'llab-quvvatlaydi. Elektron kutubxonalar, interaktiv dasturlar va virtual laboratoriyalar o'quvchilarga darsdan tashqari paytda ham bilim olishga sharoit yaratadi. Bu esa o'quvchilarning qiziqishini oshiradi hamda ularni erkin fikrlash va izlanishga undaydi.

Kelajakda Suniy intellekt ta'lim sohasida yanada keng qo'llanishi kutilmoqda. Masalan, virtual o'qituvchilar, aqlli maslahatchilar va interaktiv ta'lim muhitlari o'quv jarayonini tubdan o'zgartirib, ta'lim samaradorligini yanada oshirishi mumkin. Shu bois, sun'iy intellektni ta'lim tizimiga to'g'ri integratsiya qilish davlat va jamiyat oldida turgan muhim vazifalardan biridir.

. Sun'iy intellektning ta'limdagi o'rni nafaqat o'quv jarayonini yengillashtirish, balki innovatsion metodlarni joriy etish bilan ham bevosita bog'liqdir. Masalan, dunyoning yetakchi universitetlari va maktablarida SI asosida yaratilgan dasturlar yordamida talabalarga real hayotiy vaziyatlarni modellashtirish imkoniyati berilmoqda. Bu esa nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirishda katta samara beradi.

Sun'iy intellekt til o'rganish jarayonida ham samarali qo'llanilmoqda. Maxsus dasturlar o'quvchilarning talaffuzini tahlil qilib, xatolarni avtomatik tarzda tuzatish bo'yicha tavsiyalar beradi. Bu esa o'qituvchi ishtirokisiz ham mustaqil o'rganish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Inklyuziv ta'lim sohasida ham alohida ahamiyat kasb etadi. Masalan, eshitish yoki ko'rish qobiliyati cheklangan o'quvchilar uchun maxsus ovozli yordamchilar, matnni nutqqa aylantiruvchi dasturlar yoki vizual ko'makchilar ishlab chiqilmoqda. Bu esa ta'limda teng imkoniyatlarni yaratishda muhim qadam hisoblanadi.

Biroq sun'iy intellektdan foydalanishda ayrim cheklovlar va muammolar ham mavjud. Jumladan, texnologik imkoniyatlarning yetarli darajada rivojlanmaganligi, o'qituvchilarning yangi tizimlardan foydalanishga tayyor emasligi hamda axborot xavfsizligi bilan bog'liq masalalar hal etilishi zarur. Bundan tashqari, ta'lim jarayonida inson omilining to'liq o'rnini sun'iy intellekt bosa olmasligi ham e'tibordan chetda qolmasligi kerak.

Sun'iy intellekt ta'lim tizimida yangi imkoniyatlar eshigini ochmoqda. U o'qituvchi va o'quvchi faoliyatini qo'llab-quvvatlash, ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish hamda ta'lim sifatini oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Shu bois, sun'iy intellektning imkoniyatlarini chuqur o'rganish va uni samarali tatbiq etish ta'lim tizimining rivojlanishi uchun dolzarb ahamiyatga ega.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va uning samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutmoqda. U o'quv jarayonini shaxsiylashtirish, bilimlarni baholash va nazorat qilish, o'qituvchilar faoliyatini yengillashtirish hamda o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirishda katta ahamiyat kasb etadi.

Sun'iy intellekt til o'rganish, inklyuziv ta'lim va innovatsion metodlarni joriy etishda ham o'z samarasini ko'rsatmoqda. Biroq bu jarayonda texnologik cheklovlar, pedagoglarning malaka yetishmovchiligi va axborot xavfsizligi kabi masalalar ham mavjud bo'lib, ularni bosqichma-bosqich bartaraf etish lozim.

Sun'iy intellektni ta'lim tizimiga to'g'ri va oqilona integratsiya qilish orqali nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki zamon talablari darajasida raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash imkoniyati ham yaratiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Axrorjon, Y., Alijon, M., & Iqlima, A. Faol texnologiyalarni o'smirlar psixologiyasiga ta'siri. Ta'lim fidoyilari, 2022.
2. Yoldashev, A. E. O., Nishonqulov, S. F. O., & Yoldasheva, M. R. Q. Ta'limdagi axborot texnologiyalari. Scientific progress, 2021.
3. Ashurov J.Dj., Zamonaviy ta'lim muhitida raqamli pedagogikaning o'rni va ahamiyati // 2021.
4. Q.A. Bekmurotov. Sun'iy intellekt. Oliy ta'lim muassasasi talabalari uchun o'quv qo'llanma. - T.: "Aloqachi", 2019.
6. Mano, C. (2014). Examples of artificial neural network. Retrieved on June, 2014 from http://www.ehow.com/print/about_5585309_definition-neural-networks.html.
7. Mujeeb, R. (2012). Introduction to artificial neural network and machine learning. Palakkad: Government engineering college, sreekrishnapuram.
8. Sundal, M. K. et al. (2014). Introduction. Retrieved on 20th Nov., 2014 from <http://nptel.ac.in/courses/10210602>